



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed  
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

Aan de raad van de gemeente Haarlem  
Postbus 511  
2003 PB HAARLEM

Smallepad 5  
3811 MG Amersfoort  
Postbus 1600  
3800 BP Amersfoort  
www.cultureelerfgoed.nl

**Contactpersoon**  
Mw. S. Ristjouw

T 033 421 74 13  
F 033 421 77 99  
s.ristjouw@cultureelerfgoed.nl

Datum           **- 5 JULI 2016**  
Betreft        Aanwijzing beschermd stadsgezicht

Geacht college,

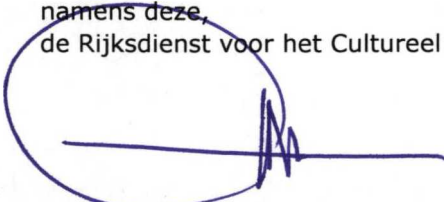
Gelet op artikel 35, vierde lid van de Monumentenwet 1988, stel ik u in kennis van het gezamenlijk besluit van de minister van Infrastructuur en Milieu en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 5 juli 2016, betreffende de aanwijzing als beschermd stadsgezicht Haarlem Noord, gelegen in de gemeente Haarlem.

Bekendmaking van het besluit geschiedt door plaatsing in de Staatscourant van 5 juli 2016.

Bijgesloten is een afschrift van het betreffende besluit met inbegrip van de begrenzingskaart met toelichting.

Hoogachtend,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,  
namens deze,  
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,



drs. Cees van 't Veen  
algemeen directeur

Bijlagen:  
Kopie aanwijzingsbesluit met begrenzingskaart en toelichting

05 JULI 2016

**de minister van  
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**

**en**

**de minister van Infrastructuur en Milieu**

**Overwegende**

dat het gebied Haarlem Noord, gelegen in de gemeente Haarlem, van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter;

dat het historisch-ruimtelijk karakter van dit gebied nog voldoende gaaf en herkenbaar is;

gelet op de artikelen 35 en 36 van de Monumentenwet 1988;

gehoord de raad van de gemeente Haarlem, gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland en de Raad voor Cultuur;

**Besluiten**

dat het gebied Haarlem Noord in de gemeente Haarlem, zoals is aangegeven op de bij dit besluit behorende begrenzingskaart met als kenmerk MSP/31/01 en zoals is omschreven in de toelichting bij dit besluit, wordt aangewezen als beschermd stadsgezicht in de zin van artikel 1, onder g, van de Monumentenwet 1988;

dat de vigerende bestemmingsplannen:

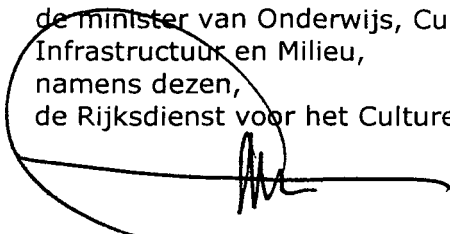
- Sinnevelt en Planetenwijk, vastgesteld op 24 september 2009
  - Bomenbuurt, vastgesteld op 28 mei 2014
  - Frans Hals/Patrimonium, vastgesteld op 28 mei 2009
  - Kleverpark, vastgesteld op 20 april 2005,
  - St. Joannes de Deo, vastgesteld op 26 juni 2008,
  - St. Joannes de Deo II, vastgesteld op 10 februari 2011
- voldoen aan het beschermingsvereiste.

Dit besluit wordt bekendgemaakt door plaatsing in de Staatscourant. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de daarvoor in aanmerking komende dag- of nieuwsbladen, aan de raad van de gemeente Haarlem, aan gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland en de Raad voor Cultuur.

### **Bezwaar**

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit bekend is gemaakt in de Staatscourant schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML te Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op [www.bezwaarschriftenocw.nl](http://www.bezwaarschriftenocw.nl).

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van  
Infrastructuur en Milieu,  
namens dezen,  
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

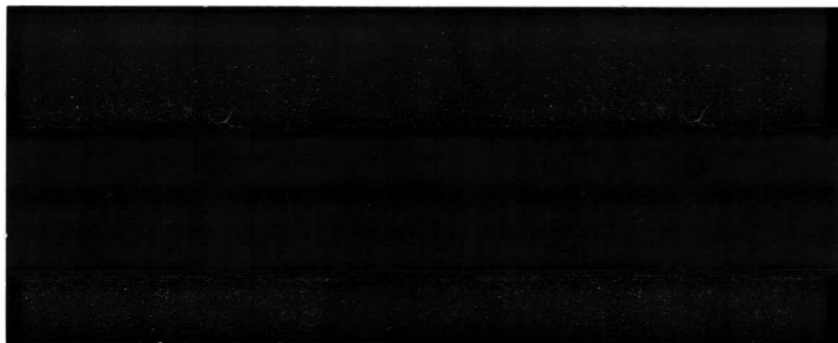


drs. Cees van 't Veen  
algemeen directeur

G  
e  
n  
H  
a  
r  
l  
e  
n  
6  
7  
-  
2  
0  
1  
6  
7  
4  
8  
4  
5

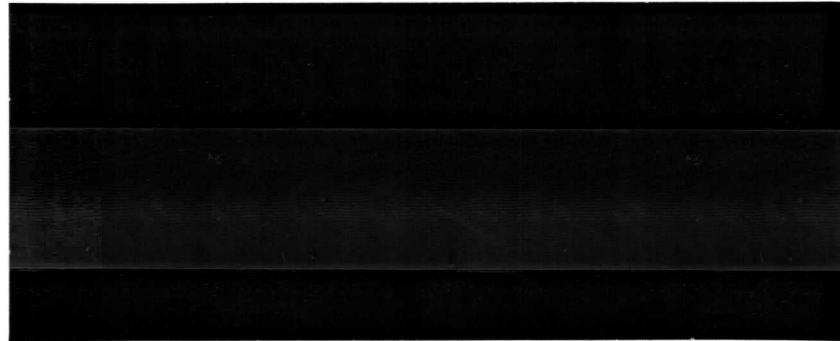


Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed  
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap



# cultureel erfgoed

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed staat voor de bescherming van het roerende en onroerende erfgoed van nationaal belang. Met specialistische kennis stimuleert de dienst een goede zorg voor archeologie, monumenten, cultuurlandschap, beeldende kunst en kunstnijverheid.



monu  
menten



Datum in procedure: 06-05-2009

Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd stadsgezicht Haarlem-Noord gemeente Haarlem (Noord-Holland) ex artikel 35 Monumentenwet 1988

Datum aanwijzing: - 5 JULI 2016

Errata:

## Haarlem, Haarlem-Noord

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van Infrastructuur en Milieu zijn bevoegd om gezamenlijk beschermde stads- en dorpsgezichten aan te wijzen. Het rechtsgevolg van de aanwijzing is dat de gemeenteraad ter bescherming van een stads- of dorpsgezicht een bestemmingsplan, als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening, vast moet stellen. In die zin kan de aanwijzing tevens een stimulans betekenen voor een te voeren ruimtelijk kwaliteitsbeleid.

In totaal zijn er in Nederland meer dan 400 beschermde stads- en dorpsgezichten met een geschiedenis die teruggaat tot vóór het jaar 1850. In het kader van het Monumenten Inventarisatie Project is ook de stedenbouw uit de periode 1850-1940 landelijk geïnventariseerd. Het besluit tot aanwijzing van Haarlem-Noord in de gemeente Haarlem als beschermd stadsgezicht vloeit voort uit deze inventarisatie.

## Inleiding

Het gebied Haarlem-Noord omvat in hoofdlijnen de noordelijke stadsuitbreidingen van Haarlem tussen de Schoterweg-Rijksstraatweg (oost), Delftlaan (west), Orionweg (noord) en Schotersingel (zuid). Het gebied Haarlem-Noord sluit in het zuiden aan op het stadsgezicht Haarlem (bestaand stadsgezicht ex artikel 35 Monumentenwet 1988). Het in fasen tussen 1880 en 1940 tot stand gekomen gebied bevat diverse buurten in een dusdanig gegroeide samenhang dat de diverse buurten als de samenstellende delen van een stadsdeel kunnen worden beschouwd. De Patrimoniumbuurt heeft hierin als min of meer autonome tuinvijk een excentrische positie.

Het gebied Haarlem-Noord bevat een scala aan bijzondere stedenbouwkundige vormen met een merendeels complexmatige bebouwing van aaneengesloten laagbouw, in oorsprong overwegend gebouwd voor middenstand en voor arbeiders. Bij de woningbouw kan een onderscheid worden gemaakt tussen veelal door woningbouwverenigingen ontworpen complexen, vaak grenzend aan meerdere straten, en blokken van eengezins rijenhuizen ontwikkeld door particuliere bouwers. Het straatbeeld is gesloten. Dit gesloten straatbeeld wordt versterkt door poortachtige toegangen tot zijstraten en accentuering van de straathoeken.

De stedenbouw en architectuur zijn in fasen tot stand gekomen tussen 1880 en 1940, overwegend op grond van een aantal herziene uitbreidingsplannen en op grond van de Woningwet 1901. Het zwaartepunt van de ontwikkelingen ligt in de periode 1918-1940. Het gebied Haarlem-Noord behoorde tot 1927 grotendeels bij de in dat jaar door Haarlem geannexeerde agrarische gemeente Schoten. Het gebied Haarlem-Noord is uit historisch-stedenbouwkundig oogpunt te typeren als een stedelijk woongebied met onder meer Berlagiaanse en tuinvijkachtige kenmerken.

## Ontstaan en ontwikkeling

De pre-stedelijke structuur is bepaald door de onderliggende strandwal, een noord-zuid lopende zandrug globaal begrensd aan de oostzijde door de lijn Schoterweg-Rijksstraatweg en aan de westzijde door de lijn Velsersstraat-Marnixstraat. Ten westen van deze lijn lag het polderland van de strandvlakte met daarin de noord-zuidstructuur van de waterloop genaamd Delft, die tegenwoordig ten westen van de Delftlaan ligt. De Delftlaan werd grotendeels na de Tweede Wereldoorlog aangelegd. De noord-zuidverbinding van de Schoterweg-Rijksstraatweg en de oost-westverbinding van de Kleverlaan zijn in oorsprong middeleeuws. Ze vormen als verkeersverbindingen nog steeds structuurbepalende lijnen. De lijn Velsersstraat-Marnixstraat ontstond als onderdeel van de stedenbouwkundige ontwikkelingen na 1900.

Vroeg-stedelijke elementen als de Algemene Begraafplaats (Schoterweg), het Huis ter Kleef (Kleverlaan), Huis te Zaanen en Huize Hoogerwoerd (lijn Ter Spijtsstraat-Hogewoerdstraat) alsmede de molen van de Schoterveenpolder zijn in het gebied bewaard gebleven. De bijzondere stedenbouwkundige vormkenmerken liggen vooral in het vanaf 1900 fasegewijs bebouwde polderland ten westen van de lijn Velsersstraat-Marnixstraat. Ten oosten van deze lijn worden deze vormkenmerken rond de Kastanjestraat aangetroffen.

De stedenbouwkundige ontwikkelingen beginnen in de late 19<sup>e</sup> eeuw in de buurt Kleverpark en gaan daar door tot 1940. De Bomenbuurt en Planetenbuurt zijn vrijwel geheel ontstaan in de periode 1920-1940. De Patrimoniumbuurt - waarin de tuinvijkgedachte het meest zuiver is uitgewerkt - kwam tot stand in de jaren 1921-1923.

### Kleverpark

Het ontstaan van de buurt *Kleverpark* kent globaal drie fasen. In de late 19<sup>e</sup> eeuw ontstond het op de vorm van de bolwerken en prestedelijke slotenverkaveling gebaseerde zuidoostelijk gedeelte, nabij de bolwerken. Uit deze periode dateren ook de Cavaleriekazerne (Ripperdakazerne) met het ruime exercitieveld aan de Schoterweg en



de oorspronkelijke bebouwing (Heilig Hartkerk aan de Kleverparkweg en oude Gasthuis aan de Van Heemskerckstraat) van het voormalige Joannes de Deoterrein ten westen van de Van Heemskerckstraat. Vanaf 1900 ontstond het zuidelijk deel tussen de Verspronckweg (bepaald door de bocht in de spoorlijn Haarlem-Alkmaar) en de lijn Aelbertsbergstraat-Velserstraat-Kleverlaan. Dit deel van het Kleverpark bevat de royale - door L.A. Springer ontworpen - symmetrische pleinvorm van de Kleverparkweg met centrale cirkel, plantsoenen en gebogen wegen (tramboogstralen) ten behoeve van de al in 1934 opgeheven trambaan Haarlem-Bloemendaal. Met uitzondering van de diagonale Frans Halsstraat volgen de overige straten de oost-weststructuur van de voormalige poldersloten. Vanaf 1920 ontstond het deel tussen de Aelbertsbergstraat en Kleverlaan, met als kern het Y-vormige stratenplan met radiaalstraten rond het Santpoorterplein. Vanaf het Santpoorterplein zijn er via de Engelszstraat zichtlijnen op het middeleeuwse Huis ter Kleef en via de Molijnstraat op het gemeentelijk sportveld.

De buurt Kleverpark wordt aan de noordzijde afgesloten door de U-vormige rij middenstandswoningen aan de Van Dortstraat (circa 1930). Deze woningen vormen een begeleiding aan de zuidzijde van de groene long langs de noordzijde van de Kleverlaan. De U-vorm van de Van Dortstraat en de hiertegenover gelegen halve achthoek van de Heussensstraat (Bomenbuurt) zijn te beschouwen als Hollandse varianten op de historisch-stedenbouwkundige oplossing van de Engelse crescent.

### **Bomenbuurt**

De eerste complexmatig opgezette onderdelen van de *Bomenbuurt* verrezen rond de Eerste Wereldoorlog op het grondgebied van de toenmalige gemeente Schoten. Schoten wilde de Bomenbuurt in aansluiting op het Haarlemse Kleverpark als tuinstad inrichten. Als gevolg hiervan bouwden woningbouwverenigingen en de gemeente Schoten in de jaren 1920-1926 de volkswoningbouwcomplexen:

- Kastanjestraat, Beukenstraat, Eikenstraat, Esdoornstraat, Lindenstraat;
- Meidoornplein;
- Elzenplein.

Deze complexen bevatten goedkope woningen van het toentertijd door het Rijk voorgestane 'minimumtype', gebouwd rond besloten groene binnenpleinen. Naast het verschaffen van fatsoenlijke woningen hadden de bouwers een sociaal nevendoeel: de emancipatie van de werkende klasse door het maken van een besloten woonomgeving ter bevordering van de gezamenlijke belangstelling.

De overige bebouwing van de Bomenbuurt, merendeels kleinere woningen met voor- en achtertuin, opgezet door particuliere bouwers met rijkssteun, verrees in de periode tot 1940 aan een verspringend rechthoekig stratenplan met diverse kleinere pleinen. Eerder genoemd zijn de in een halve achthoek gebouwde middenstandswoningen aan de Heussensstraat (circa 1930), die de Bomenbuurt aan de zuidzijde afsluiten. De halve achthoek is uit stedenbouwkundig oogpunt bijzonder maar ook functioneel, want de naar binnen geknikte vorm garandeert de windvang voor de in het stedenbouwkundig plan geïntegreerde wipwatermolen (prestedelijk element) van de Schoterveenpolder. De oorspronkelijke maaiveldhoogte van deze polder bleef rond de molen gehandhaafd in de vorm van een complex schoolwerktuinen (oostzijde) en een perceel oorspronkelijke weidegrond (westzijde).

### **Planetenbuurt**

De royaal opgezette *Planetenbuurt* (1925-1940) heeft als stedenbouwkundige hoofddraggers de gebogen Orionweg en de rechte Zaanenlaan. Orionweg en Zaanenlaan zijn twee brede oost-westverbindingen die in de oostelijke punt van het driehoekige park rond het Huis te Zaanen samenkomen en dit park aan noord- en zuidzijde begrenzen. Het Junoplantsoen, een groene woonas evenwijdig aan de Zaanenlaan, werd georiënteerd op het Huis te

Zaenen, een voormalige ridderhofstede die in het begin van de 18<sup>e</sup> eeuw zijn huidige vorm kreeg. Aan de Orionweg en Zaanenlaan werden lange blokken met ruime middenstandswoningen gebouwd. Het tussenliggende gebied, waarvan de straten de loop van de hoofddraggers volgen of haaks hierop staan, kreeg eenvoudiger bebouwing. De Planetenbuurt heeft een royale en samenhangende groenstructuur, georiënteerd op het driehoekige park rond Huis te Zaanen. De particuliere voortuinen vullen deze groenstructuur aan. Het woningbouwcomplex tussen het Junoplantsoen, de Schutterstraat, Herculesstraat en Pallasstraat heeft een ruime geknikte binnentuin waarop de particuliere achtertuinten van de woningen aansluiten.

#### **Patrimoniumbuurt**

De *Patrimoniumbuurt* is een complexmatig opgezette tuinwijk naar een totaalontwerp uit 1918 van de architecten T. Kuipers en A. Ingwersen, op basis van het Algemeen Plan van Uitbreiding van de gemeente Haarlem uit 1916. De buurt ontstond in de periode 1918-1921 in opdracht van de gelijknamige gereformeerde woningbouwvereniging in het polderland tussen de strandwal van de Schoterweg en de rivier het Noorder Buiten Spaarne. De Patrimoniumbuurt is een tuinwijk met eigen voorzieningen als een kerk, een school en winkels, alle geïntegreerd in het stedenbouwkundig en architectonisch plan van de buurt. De bijzondere bebouwing bevindt zich op markante punten in de buurt waar de bebouwing omheen is gegroepeerd. Het betreft hier de school aan de Rozenhagenstraat en de in 2004 door brand verwoeste Koningkerk. De kerk is vervangen door een nieuw gebouw met kapel van de Evangelische Gemeente. Om de integratie van de maatschappelijke klassen in de gereformeerde samenleving te bevorderen, heeft de buurt zowel middenstands- als arbeiderswoningen. De ruimer ontworpen middenstandswoningen staan aan de rand van de wijk. De kleinere arbeiderswoningen in het centrum.

Het patroon van het verspringende stratenplan is georiënteerd op de bastionvormen van het Prinsen Bolwerk en heeft hiermee een sterke ruimtelijke relatie. Langere en kortere, rechte en gebogen straten

wisselen elkaar af. De 399 woningen hebben vrijwel alle voortuinen, die door ligusterhagen van de openbare weg worden gescheiden. De lange en brede Rozenhagenstraat is de hoofdstraat van de buurt. Aan deze straat, die het Spaarne met de Kloppersingel verbindt, bevinden zich de eerder genoemde winkels en de school.

## Huidig ruimtelijk karakter – beeld van de bebouwing

Het gebied Haarlem-Noord heeft een samenhangend stedenbouwkundig patroon met een noord-zuidgerichte hoofdstructuur. Deze hoofdstructuur bevat een grote variatie aan stedenbouwkundige vormen als assen, gebogen en geknikte straten, radiaalstraten, diagonalen en groene ruimten van diverse vormen en formaten, variërend van hofjesachtige pleinen tot grote plantsoenen. Met name de groene ruimten, geheel of half omsloten door complexmatige bebouwing en ten dele vroeg-stedelijk, zijn kenmerkend voor het gebied en vanuit stedenbouwkundig oogpunt van bijzondere betekenis. De vroeg-stedelijke groene ruimten zijn als groenstructuur in de oorspronkelijke uitbreidingsplannen opgenomen, wat voor die tijd bijzonder was.

Het straatbeeld is gesloten en kenmerkt zich op diverse plaatsen door verspringende rooilijnen. Het bevat voornamelijk eengezins rijenhuizen van een en twee bouwlagen met kap of platte daken. Daarnaast zijn er boven- en benedenwoningen in de vorm van eengezins rijenhuizen van twee bouwlagen met kap. Ten slotte is er een aantal afzonderlijke woningbouwcomplexen, waarvan enkele twee of meer bouwlagen met plat dak hebben. De eengezins rijenhuizen hebben over het algemeen particuliere voor- en achtertuinen. De woningbouwcomplexen zijn groter van omvang, grenzen aan meerdere straten en zijn door de eenheid in het architectonisch ontwerp als duidelijke eenheden in het gebied herkenbaar. Voorbeelden hiervan zijn de voor middenstand gebouwde complexen naar ontwerp van J.B. van Loghem en J. Roodenburgh aan de Kleverlaan en de volkswoningbouwcomplexen met woningen van het 'minimumtype' naar ontwerp van Z. Gulden (Meidoornplein) en de gemeente Schoten (Elzenplein). Deze twee laatstgenoemde complexen onderscheiden zich door de platte daken. Kappen werden toegepast bij de woningbouwcomplexen aan de Beukenstraat, Eikenstraat, Esdoornstraat en Lindenstraat.

Met name in de bomenbuurt zijn de afgelopen decennia veel woningen, die bestaan uit twee lagen met platte kap, voorzien van een extra bouwlaag. Door de individuele aanpak van de opbouwen zonder veel aandacht voor de ensemblewaarde, die veelvuldig voorkomt bij dit type bebouwing, is bij een aantal complexen en woonstraten veel van de oorspronkelijke beeldkwaliteit verloren gegaan. De Patrimoniumbuurt is door de stijleheid van de talloze eengezins rijenhuizen met in totaal 400 woningen als een groot woningbouwcomplex te beschouwen.

Het gebied Haarlem-Noord heeft een relatief hoge bebouwingsdichtheid. De oudste stedelijke bebouwing staat in het zuidelijk deel van het Kleverpark (kort na 1900). Aan de hoofdas, gevormd door de Kleverparkweg, staan aaneen gebouwde herenhuizen van twee en drie bouwlagen met kap. De kappen hebben merendeels een doorlopende noklijn evenwijdig aan de straat met dwarskappen bij de hoeken, in assen en aan pleinen. Eenvoudige woningbouw staat aan de straten aan weerszijde van deze as. Grenzend aan het Kleverpark liggen ook de waardevolle complexen van de Algemene Begraafplaats en van de voormalige Ripperdakazerne. Deze complexen hebben naast hun monumentale betekenis een ruimtelijke waarde in het gebied als onderdelen van de groene long langs Kleverlaan en Schoterweg.

De bijzondere gebouwen, zowel uit de periode 1880-1940 als daarvoor (vroeg-stedelijk), staan over het algemeen op markante punten in het gebied. Ze fungeren daarmee als accenten in de stedenbouwkundige aanleg.

De oorspronkelijke inrichting van de openbare ruimte is over het algemeen niet sterk gewijzigd. De trottoirs zijn steeds betegeld en hebben veelal nog de oorspronkelijke breedte. De trottoirranden zijn soms nog in hardsteen. Afgezien van de beklinkerde Velsersstraat komt klinkerbestrating alleen nog voor in straten zonder hoofdverkeersfunctie.

De terreinen van de voormalige Ripperdakazerne en het Joannes De Deo ziekenhuis zijn herontwikkeld tot een modern woongebied met behoud van een aantal beeldbepalende historische gebouwen.

### **Groene long langs de Kleverlaan**

De groene oost-westlong langs de Kleverlaan is een belangrijk structurerend element tussen de Schoterweg en Delftlaan, die in het uitbreidingsplan van de gemeente Haarlem in 1928 door ontwerper L.C. Dumont, directeur openbare werken, bewust van stedelijke bebouwing werd vrijgehouden. De groene long geleed het langgerekte woongebied van Haarlem-Noord en vormt via de open ruimte langs de Kleverlaan in Bloemendaal een verbinding met de binnenduinrand. In de groene long zijn opgenomen de Algemene Begraafplaats, het Huis ter Kleef met de stadskwekerij, een deel van het westen hiervan gelegen open polderland, waarin de molen van de Schoterveenpolder een karakteristiek element vormt, alsmede het gemeentelijk sportterrein grenzend aan de Delft en van essentieel belang voor het zicht op de molen. Oorspronkelijk behoorde het terrein van de kunstijbaan (vroeger IJclubterrein) tussen Delft en spoorlijn ook tot deze groene long.

### **Nadere typering van te beschermen waarden**

- De hoofdstructuur die een grote variatie bevat aan stedenbouwkundige vormen als assen, diagonalen, korte en lange straten, gebogen en geknikte straten, radiaalstraten en merendeels groene al dan niet besloten pleinen.
- De verspringende rooilijnen.
- De samenhang tussen de complexmatige bebouwing in U-vorm, crescent of in de vorm van een halve veelhoek en de groene openbare ruimte, die half door deze bebouwing wordt omsloten.
- De onderlinge samenhang, maar ook het onderscheid tussen architectuureenheden op het gebied van hoofdvorm, stijl en kapvorm (of plat dak).
- De ensemblewaarde van de complexen alsmede - niet nader op de waarderingskaart aangeduide - kleinere bebouwingsensembles.
- De samenhang tussen de complexmatige bebouwing en de groene binnenpleinen, die geheel door deze bebouwing worden omsloten.
- De bijzondere bebouwing, die naast een cultuurhistorische waarde, veelal een stedenbouwkundig markant element vormt binnen de hoofdstructuur.
- De in het stedenbouwkundig plan opgenomen groenstructuur, met name de groene long langs de Kleverlaan tussen Schoterweg en Delftlaan, alsmede de driehoekige parkaanleg met bijbehorende groenstructuur rond Huis te Zaanen.
- De variatie aan eengezins rijenhuizen en woningbouwcomplexen, in oorsprong zowel voor middenstand als voor arbeiders, verweven in de totale stedenbouwkundige aanleg, maar door de architectonische samenhang als duidelijke eenheid herkenbaar.
- De ruimtelijke relatie van de in stedenbouwkundig en historisch functioneel opzicht min of meer autonome tuinwijk Patrimoniumbuurt met de Bolwerken.

- De sociaalhistorische waarde van de Patrimoniumbuurt als herkenbaar voorbeeld van een tuinwijk voor gereformeerden en daarmee representatief als onderdeel van de verzuilde samenleving uit het interbellum in Nederland.
- De herkenbaar gebleven pre-stedelijke lijnen en elementen.

## Begrenzing

Het gebied Haarlem-Noord sluit in het zuiden aan op het bestaande stadsgezicht Haarlem.

De zuidelijke grens van het gebied is de noordelijke grens van dit stadsgezicht Haarlem (Kloppersingel, achter de bebouwing Frans Halsplein, achter de bebouwing Schotersingel).

De zuidelijke grens gaat verder achter de zuidelijke bebouwing van de Verspronckweg. De westelijke grens ligt achter de westelijke bebouwing van de Verspronckweg en voor de oostelijke bebouwing van de Delftlaan. De noordelijke grens ligt tot aan het Planetenplein in de as van de Orionweg, vervolgens achter de bebouwing van het Planetenplein en vanaf het Planetenplein achter de noordelijke bebouwing van de Orionweg en het daarop aansluitende gedeelte van de Zaanenlaan. De oostelijke grens ligt in de as van de Rijksstraatweg en Schoterweg, achter de noordelijke bebouwing van de Johan de Breukstraat, Zocherstraat en Vrouwenhekstraat en gaat verder voor de bebouwing van de Spaarndamseweg tot aan de Vrouwenhekbrug.

De exacte begrenzing is aangegeven op de bijgevoegde begrenzingskaart, MSP/31/01.

## Waardering

- Het gebied Haarlem-Noord is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische betekenis van dit overwegend tussen 1880 en 1940 tot stand gekomen woongebied voor middenstand en arbeiders.
- Het gebied Haarlem-Noord heeft een hoogwaardige en overwegend gaaf bewaard gebleven stedenbouwkundige en architectonische samenhang met overwegend tuinwijkachtige kenmerken.
- Het gebied Haarlem-Noord is representatief voor de ontwikkeling binnen de Nederlandse stedenbouw en architectuur uit de periode 1880-1940, met name op het gebied van complexmatige woningbouw voor middenstand en arbeiders als gevolg van de Woningwet 1901.

## Rechtsgevolg van de aanwijzing

Ter effectuering van de aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht moet ingevolge artikel 36 van de Monumentenwet 1988 een bestemmingsplan worden opgesteld. De toelichting op de aanwijzing kan daarbij voor wat het beschermingsbelang betreft als uitgangspunt dienen. Doel van de aanwijzing is de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de toekomstige ontwikkelingen binnen het gebied. De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te bieden voor een ruimtelijke ontwikkeling die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruikmaakt en daarop voortbouwt.

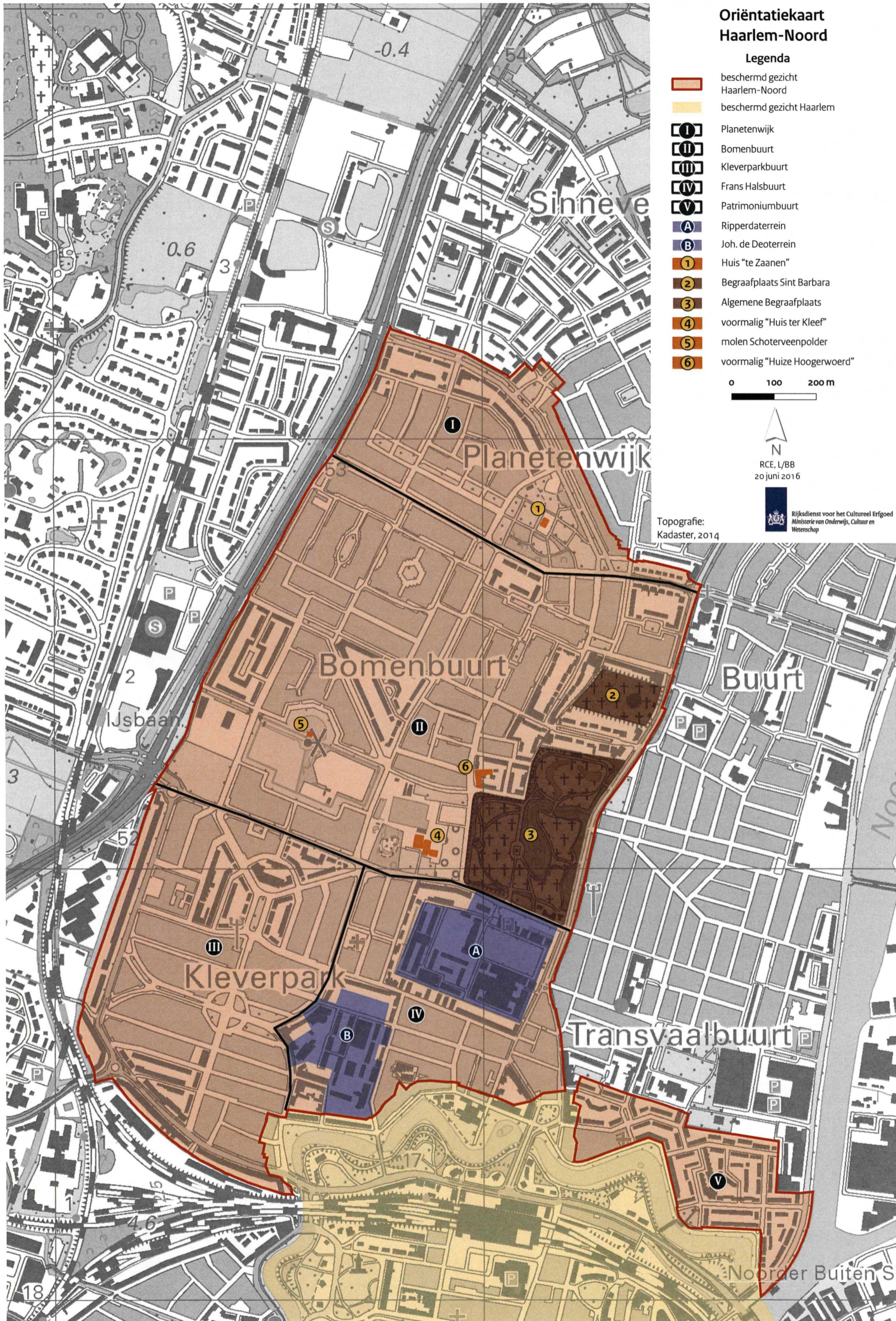
In het aanwijzingsbesluit is bepaald in welke mate de vigerende bestemmingsplannen aan het beschermingsvereiste voldoen.





## Bijlagen

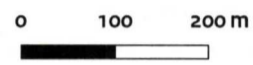
1. Oriëntatiekaart
2. Ontwikkelingskaart
3. Waarderingskaart
4. Plan tot exploitatie van terreinen in het Kleverpark, ontwerp van L.A. Springer, 1899
5. Situatie Haarlem-Noord in 1903 (bovenste deel) en 1924 (onderste deel)
6. Fragment noordelijk deel Uitbreidingsplan gemeente Haarlem, 1906
7. Plan van de wijk 'Rozenhagen' door Kuipers en Ingewersen, 1918
8. Schetsplan voor het Meidoornplein, 1922



# Oriëntatiekaart Haarlem-Noord

## Legenda



- beschermd gezicht Haarlem-Noord
- beschermd gezicht Haarlem
- I Planetenwijk
- II Bomenbuurt
- III Kleverparkbuurt
- IV Frans Halsbuurt
- V Patrimoniumbuurt
- A Ripperdatterrein
- B Joh. de Deoterrein
- 1 Huis "te Zaanen"
- 2 Begraafplaats Sint Barbara
- 3 Algemene Begraafplaats
- 4 voormalig "Huis ter Klee"
- 5 molen Schoterveenpolder
- 6 voormalig "Huize Hoogerwoerd"



Topografie:  
Kadaster, 2014

# Ontwikkelingskaart Haarlem-Noord

## Legenda

-  beschermd gezicht Haarlem-Noord
-  restanten prestedelijke ontwikkeling (voor 1850)
-  ca. 1850 - 1900
-  ca. 1901 - 1920
-  ca. 1921 - 1940
-  herstructureringsgebied (met historische bebouwing)
-  historische ontsluitingsweg

0 100 200 m

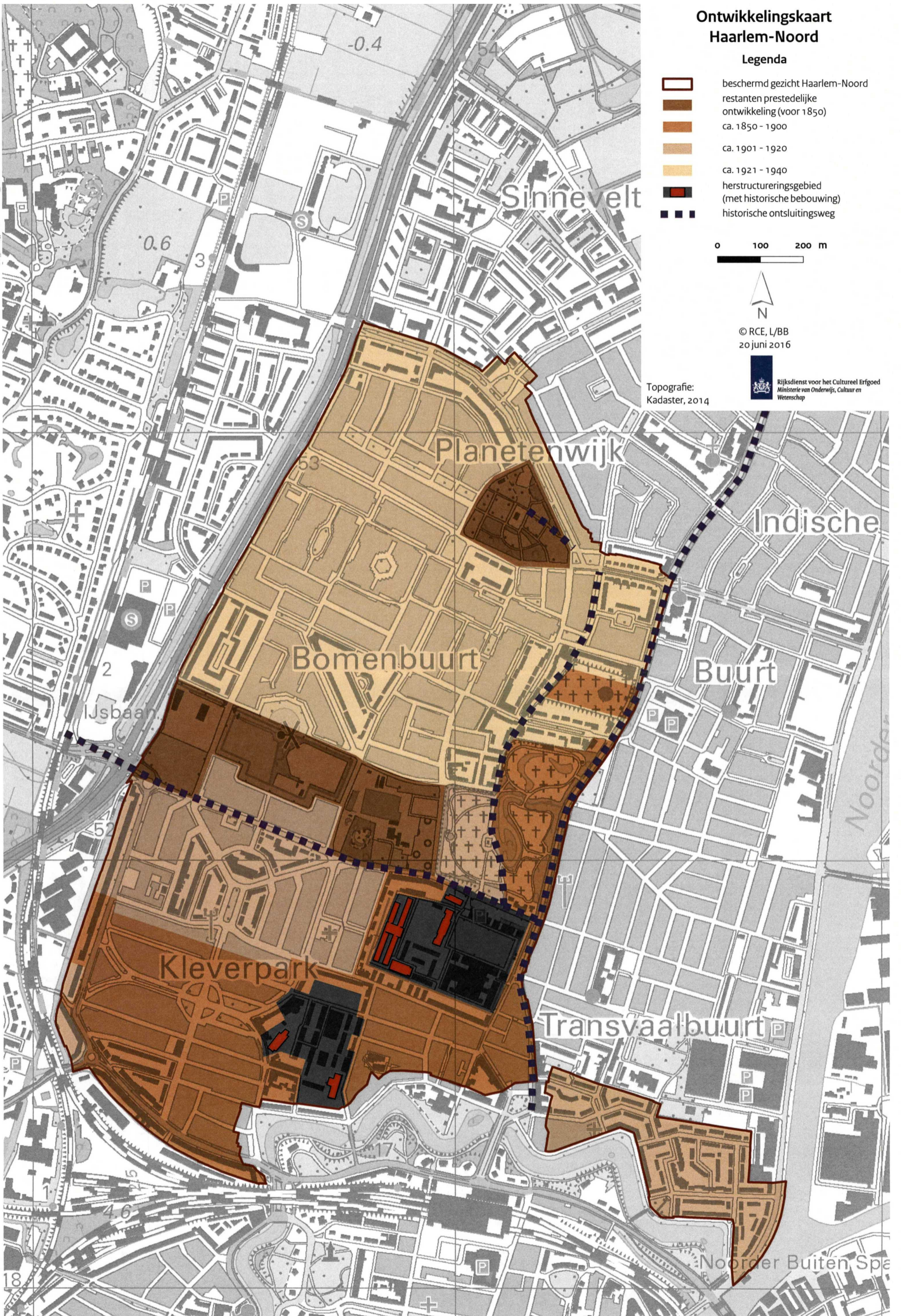


© RCE, L/BB  
20 juni 2016

Topografie:  
Kadaster, 2014



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed  
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap



Uitgeverij De Persgroep

# Waarderingskaart Haarlem-Noord

## Legenda

### ruimtelijke karakteristiek

-  beschermd gezicht Haarlem-Noord
-  bijzonder monumentaal gebouw
-  bijzonder monumentaal gebouw met hoogte-accents
-  vervangen bijzonder monumentaal gebouw
-  bijzondere volkswoningbouwcomplexen
-  bijzondere ensembles / middenstandcomplexen
-  groenstructuur: restant historische veenweide
-  groenstructuur: park, begraafplaats, sportveld
-  groenstructuur: plantsoenen, groenpleinen
-  bijzondere pleinruimte
-  beeldbepalend water
-  herstructureringslocatie
-  beeldbepalende hoofdstructuur
-  zichtlijn

0 100 200 m

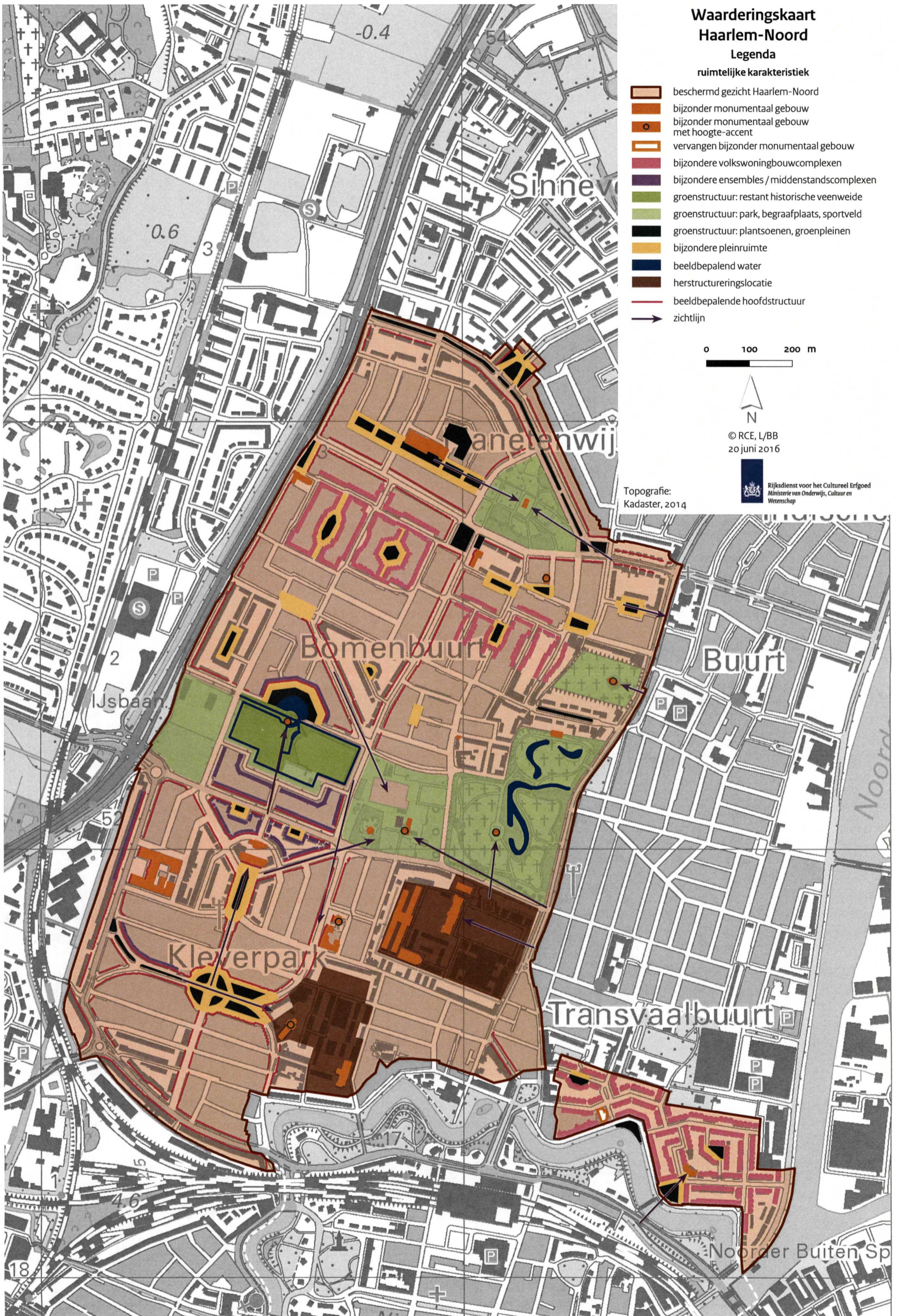


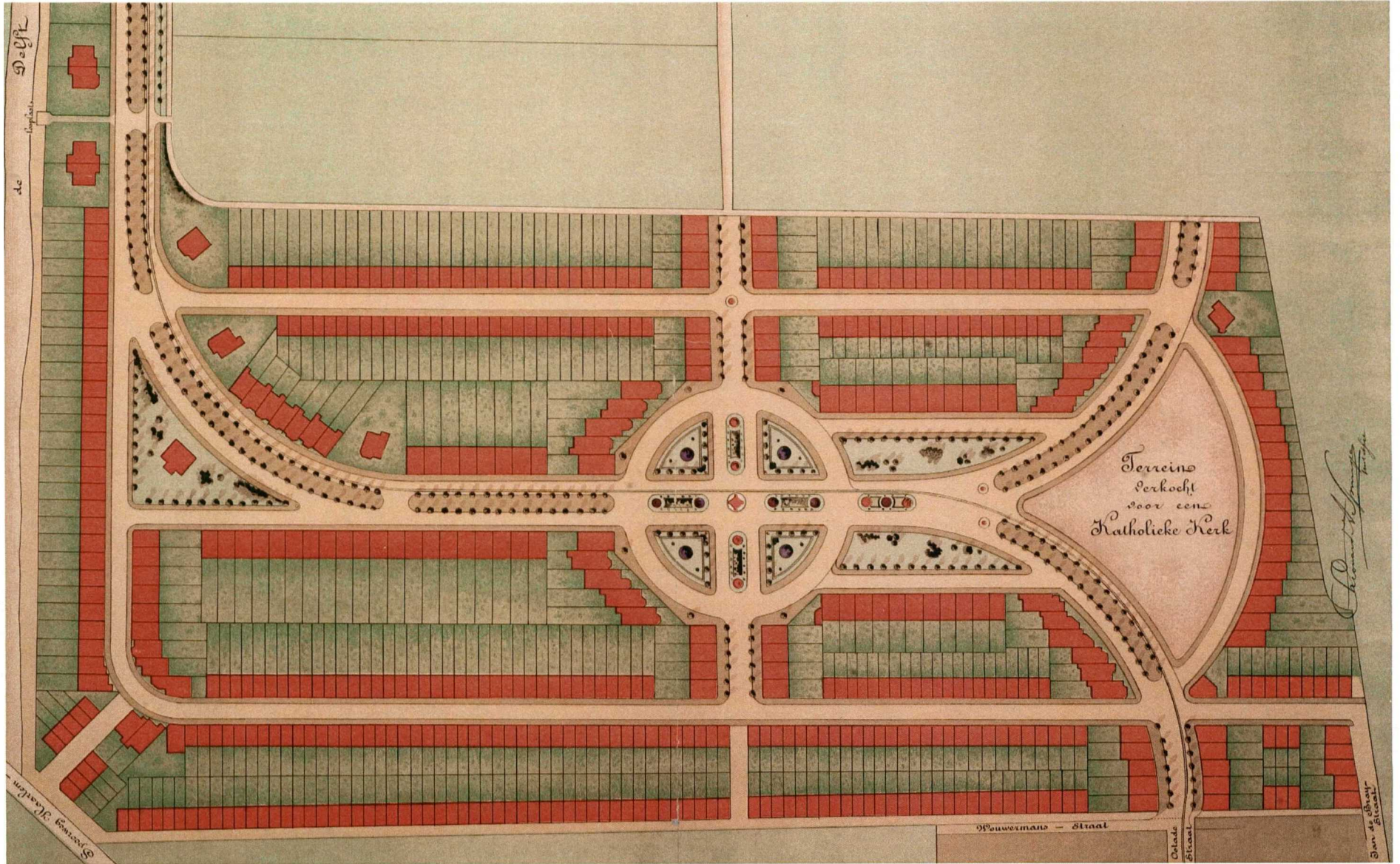
© RCE, L/BB  
20 juni 2016



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed  
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap

Topografie:  
Kadaster, 2014





Kaart 4 Plan tot exploitatie van terreinen in het Kleverpark, ontwerp van L.A. Springer, 1899

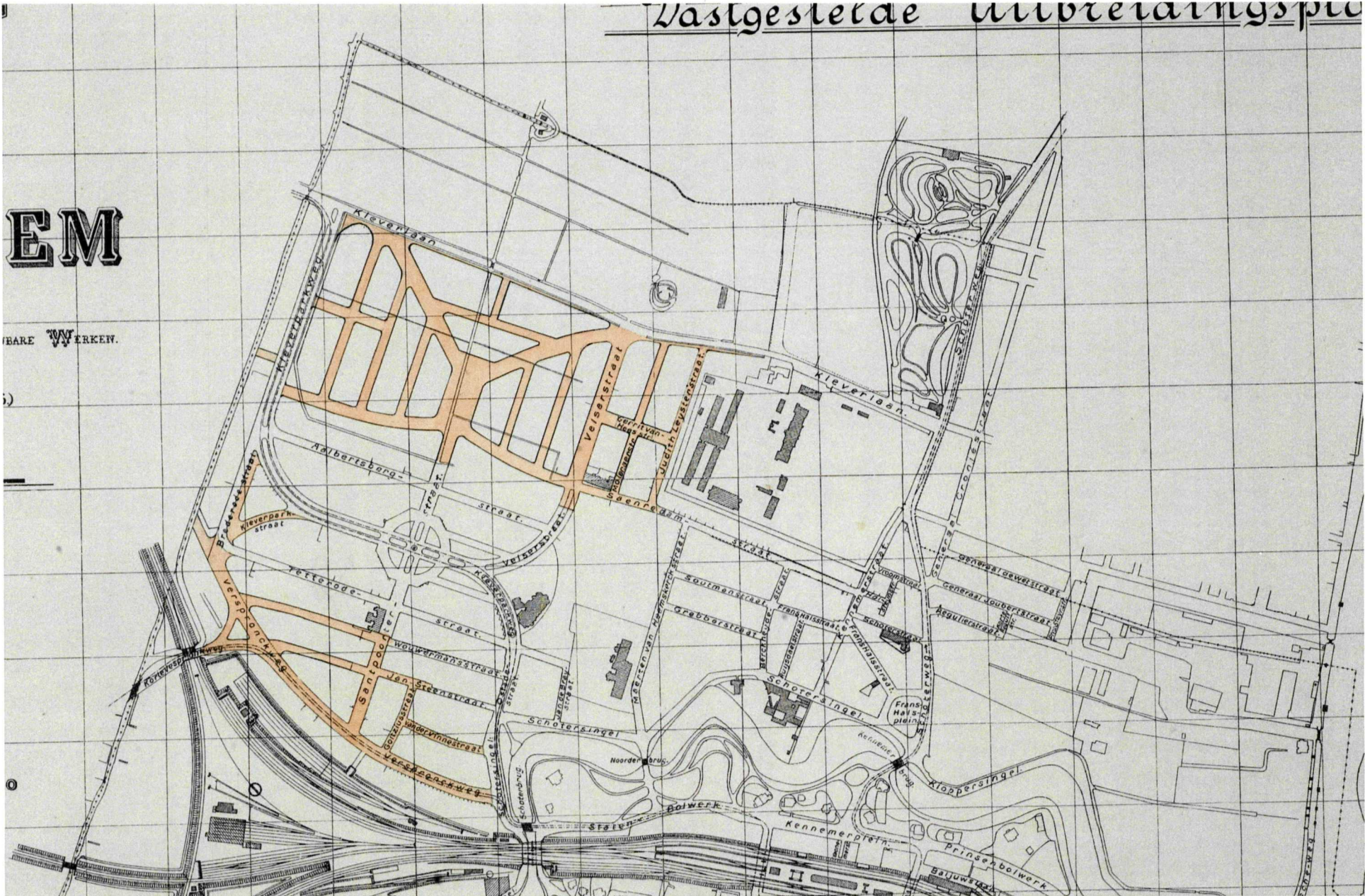


Kaart 5 Situatie Haarlem-Noord in 1903 (bovenste deel) en in 1924 (onderste deel)

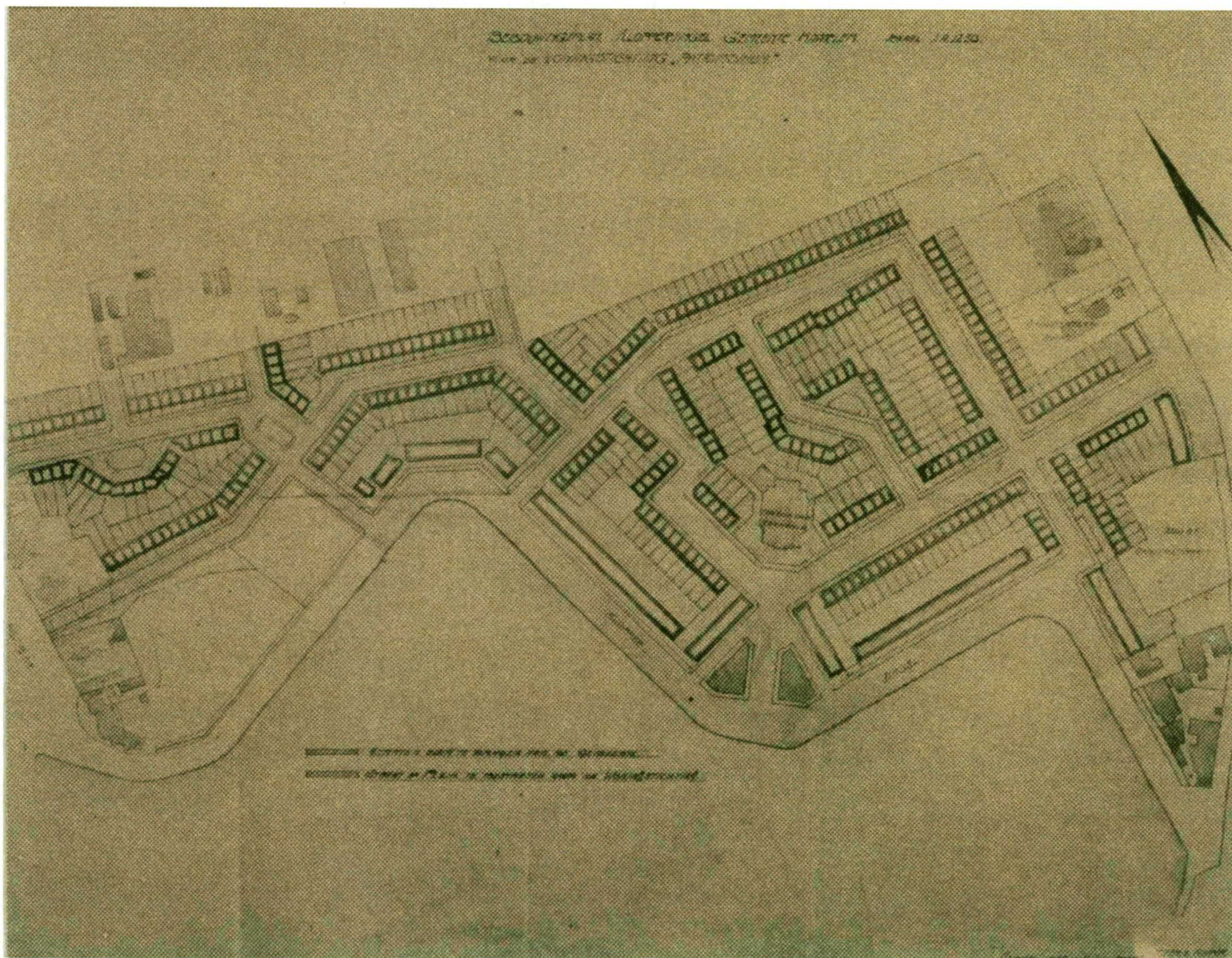
Vastgestelde uitbreidingsplan

EM

WERKEN.

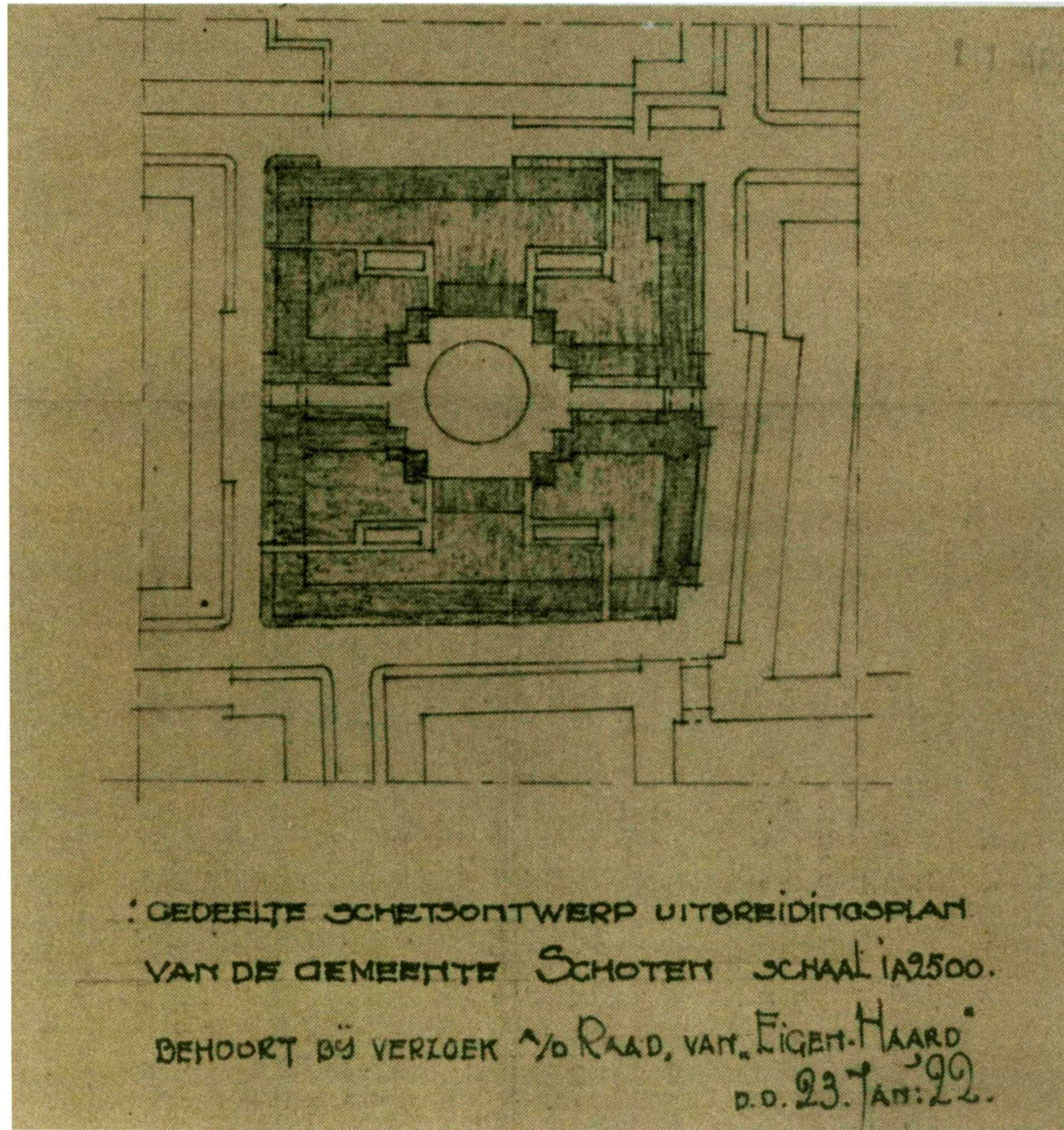


Kaart 6 Fragment noordelijk deel Uitbreidingsplan gemeente Haarlem, 1906



Kaart 7 Plan van de wijk 'Rozenhagen' door Kuipers en Ingewersen, 1918





Kaart 8 Schetsplan voor het Meidoornplein, 1922

Stads- en dorpsgezichten ex art. 35 Monumentenwet 1988  
**Bescherm Stadsgezicht  
Haarlem-Noord**

In  
**Haarlem  
Gemeente Haarlem**

- Legenda**
- begrenzing bescherm stadsgezicht Haarlem-Noord
  - begrenzing bescherm stadsgezicht Haarlem
  - gebouw / kunstwerk
  - katastrale perceelgrens
  - weg
  - waterloop
  - terreinscheiding
  - terreinscheiding
  - coluurgrens
  - talud

Schaal 1:2000

0 50 100 m

Kaartnummer: MSP / 31 / 01

Proceduredatum: 06-09-2009

Aanvraagdatum: 01-09-2008

Productie: RCL + KSVBB

Productie: 09-11-2010

Productie: 11-08-2010



**Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed**

Smallepad 5 | 3811 MG Amersfoort  
Postbus 1600 | 3800 BP Amersfoort  
033 – 421 7 421 | fax 033 – 421 7 799  
info@cultureelerfgoed.nl  
www.cultureelerfgoed.nl (met routebeschrijving)

**Archief, bibliotheek en collecties**

Open ma t/m vr 9-17 uur  
bibliotheek@cultureelerfgoed.nl

**Vestiging Lelystad**

Oostvaardersdijk 01-04 | 8244 PA Lelystad  
0320 – 269 700

**Vestiging Amsterdam**

Hobbemastraat 22 | 1071 ZC Amsterdam  
033 – 421 7 421

**Vestiging Rijswijk**

Visseringlaan 3 | 2288 ER Rijswijk  
070 – 307 3 800

**Gratis abonnement** op het Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: info@cultureelerfgoed.nl of 033 – 421 7 456. De InfoDesk is er ook voor adreswijzigingen, bestellingen van meerdere exemplaren en al uw vakinhoudelijke vragen.

cultuur  
landenschap

roerend  
erijgoed

arche  
logie